

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ, УРБАНИЗАМ И СТАНОВАЊЕ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
РЕГИОНАЛНОГ ЦЕНТРА ЗА ОБУКУ ЈЕДИНИЦА ЗА
МУЛТИНАЦИОНАЛНЕ ОПЕРАЦИЈЕ – БАЗА „ЈУГ”**

- РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Београд, јануара 2016. године

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене регионалног центра за обуку јединица за мултинационалне операције – База „Југ“ (у даљем тексту: Просторни план).

Просторни план ће се израђивати у складу са принципима/начелима планирања, коришћења, уређења и заштите простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14 и 145/14), а посебно у складу са начелима одрживог развоја кроз интегрални приступ у планирању, рационалног и одрживог коришћења необновљивих ресурса и оптималног коришћења обновљивих ресурса, као и са начелима уређења простора за потребе одбране земље.

Законски основ за израду Просторног плана садржан је у одредбама члана 46. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14 и 145/14) и одредбама члана 43. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС и 72/12, 7/14 - УС и 44/14).

Просторни план се израђује ради реализације регионалног центра за обуку јединица за мултинационалне операције – База „Југ” у складу са Споразумом између Владе Сједињених Америчких Држава и Владе Савезне Републике Југославије о економској, техничкој, и другој сродној помоћи („Службени лист СЦГ – Међународни уговори”, број 7/2005) и Споразумом између Владе Републике Србије и Владе Сједињених Америчких Држава о заштити статуса и приступу и коришћењу војне инфраструктуре у Републици Србији („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 42/2009).

Предмет Просторног плана је уређење комплекса и зона заштите специјалне намене База „Југ” која подразумева: доградњу постојећих капацитета комплекса специјалне намене „Цепотина” и „Вртогош”, изградњу инфраструктурних објеката на комплексу специјалне намене „Боровац”, као и просторно уређење полигона „Рујан”. На нивоу плана детаљне регулације разрађују се комплекси специјалне намене „Вртогош” и „Боровац”.

Просторним планом обезбедиће се режим коришћења, уређење и заштита простора која омогућава успостављање одговарајућег одрживог односа између развоја војне инфраструктуре и осталих активности у простору, односно усклађивање посебне и осталих намена простора, отклањањем евентуалних конфликта који се могу појавити између унапређења постојеће и изградње нове војне инфраструктуре и њених утицаја на природне ресурсе, социо-демографске и привредне токове, као и на еколошке промене.

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину чини саставни део Просторног плана.

Посебним прилогом Просторног плана биће обрађени поверљиви садржаји комплекса специјалне намене (обрађени на нивоу детаљне разраде), а који се односе на посебне мере уређења и припреме територије за потребе одбране земље, у складу са чланом 10. Закона о планирању и изградњи. Изградња планираних објеката и уређење простора реализоваће се у складу са процедурама дефинисаним Правилником о планирању, изградњи и одржавању објеката инфраструктуре које користе Министарство одбране и Војска Србије („Службени војни лист”, број 29/11-457).

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Подручје просторног плана обухвата око 178km² на деловима територија града Врања и општине Бујановац и то следеће катастарске општине:

- У граду Врање: Бели Брег, Горњи Вртогош, Доњи Вртогош, Дубница, Катун, Миливојце, Честелин и део катастарске општине Давидовац);
- У општини Бујановац: Богданавац, Горње Ново Село, Доње Ново Село, Ђорђевац, Муховац, Неговац, Равно Бучје, Себрат и делове катастарских општина: Биљача, Божињевац 1, Божињевац 2, Боровац, Бујановац, Жужељица, Карадник, Левосоје, Летовица, Лукарце, Љиљанце, Несалце, Раковац, Самољица и Српска Кућа.

Коначна граница Просторног плана, као и обухват простора детаљне разраде биће дефинисана Нацртом Просторног плана.

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

Законом о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10), утврђено је да процес припреме и уређења територије за потребе одбране земље (оперативни циљеви) подразумева сталне активности на: прилагођавању укупне инфраструктуре на територији Републике Србије потребама одбране земље (усаглашавањем и прилагођавањем просторних и урбанистичких планова и пројеката великих техничких система и објеката од значаја за одбрану) и планирање и уређење система и елемената инфраструктуре одбране, које користе Министарство одбране и Војска Србије за реализацију својих активности и задатака. У складу са стратешким опредељењем, војна база, у организационом, функционалном и просторном смислу треба да буде основни елемент инфраструктуре одбране. Основно стратешко опредељење просторног планирања инфраструктуре одбране јесте рационална организација, уређење и коришћење простора у складу са дугорочним потребама Министарства одбране и Војске Србије и потенцијалима природних и створених вредности. Овим се постиже рационалније коришћење простора, као и постизање већег степена интегрисаности простора за потребе система одбране и простора посебне намене у простор Републике у циљу стварање услова за дугорочни економски и социјални развој. За комплексе које користи Министарство одбране и Војска Србије и који су дугорочно перспективни, планирана је модернизација садржаја.

Уредбом о доношењу Регионалног просторног плана општина Јужног поморавља („Службени лист РС”, број 83/10), утврђене су специфичности одбране земље на подручју у обухвату Регионалног просторног плана. Уређење подручја Регионалног просторног плана за потребе одбране и заштите од ратних разарања заснива се на важећим прописима, ставовима, Условима и захтевима Министарства одбране. Значајан део подручја Просторног плана се налази у Копненој зони безбедности (делови територија општина Медвеђа, Врање, Бујановац и Прешево). На подручју Просторног плана присутни су објекти и комплекси од значаја за одбрану земље (перспективни објекти и комплекси) за које су утврђене зоне заштите и режими коришћења у виду забране и различите степене ограничења градње.

2.1. Други релевантни документи

Стратегијом националне безбедности Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/09), утврђено је да се Република Србија залаже за регионалну сарадњу у областима заједничке обуке и ангажовања елемената система безбедности у мултинационалним операцијама. Војска Србије, у том смислу, развија способности за активан допринос изградњи повољног безбедносног окружења, партнерства и учешћа у мултинационалним операцијама са мандатом УН, као и за подршку цивилним властима у супротстављању претњама безбедности. Стратегијом националне безбедности Републике Србије утврђена је и опредељеност Републике да обнови традицију добрих односа са Сједињеним Америчким Државама и да ове односе унапређује у интересу консолидације, демократије, стабилности и просперитета на Западном Балкану.

Стратегијом одбране Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/09), утврђено је да Република Србија дозвољава привремено стационирање страних оружаних снага на својој територији само у оквиру мултинационалних операција, на основу резолуција ОУН и међународних уговора које је потврдила Народна скупштина Републике Србије, као и да је опредељена да делове својих оружаних снага ангажује на територијама страних држава само у оквиру мултинационалних операција, на основу резолуција ОУН и међународних обавеза, у складу са одлуком Народне скупштине Републике Србије и сходно опредељењу и интересима Републике Србије.

Законом о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, („Службени гласник РС”, број 88/09), су посебно уређени: употреба и припрема Војске Србије и других снага одбране за учешће у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, права и обавезе надлежних органа и учесника у тим операцијама, финансирање трошкова учешћа и друга питања за извршавање мисија и задатака у очувању безбедности и мира у свету и пружању хуманитарне помоћи другим државама у кризним ситуацијама.

Протоколом о донацији између Министарства одбране Републике Србије и Министарства одбране Сједињених Америчких Држава, у оквиру фонда за Мирне операције (Peacekeeping Operations - РКО) намењена су финансијска средства регионалном центру за обуку јединица за мултинационалне операције – База „Југ” коју чине полигони за обуку у извођењу војних операција у градским срединама и за пролазак конвоја кроз појас са импровизованим експлозивним направама.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

3.1. Постојећа намена простора

На подручју Просторног плана доминирају шуме, шумско земљиште и други вегетацијом обрасли терени са око 122 km² (68 %), затим пољопривредно земљиште са око 53 km² (30%), док најмању површину, свега око 3 km² (2%) заузимају насеља и други антропогени терени у функцији насеља и инфраструктуре.

Подручје Просторног плана пресеца инфраструктурни коридор X са следећим системима: државни пут Ia реда A1 (аутопут E-75 деоница Ниш-граница Републике Македоније), међународна железничка пруга, оптички кабл и далековод 110 kV. Коридор укупне ширине од око 700 m пресеца подручје Просторног плана у дужини од око 1,7 km и тангира његову западну границу у дужини од око 19 km.

3.2. Центар за обуку јединица за мултинационалне операције

Центар за обуку јединица за мултинационалне операције (у даљем тексту: Центар) је организацијска јединица Копнене Војске, у којем се обучавају и сертифицију јединице предвиђене за упућивање у мировне операције, што је једна од мисија Војске Србије (ВС). Улога Центра је да обезбеди адекватне услове и обуку јединица у руковању наоружањем, тактичким и техничким радњама и процедурама, као и за извођење вежби и евалуацију јединица. Центар има национални значај са перспективом да постане јединствени регионални центар Партнерства за мир у којем ће се вршити обука јединица у условима коришћења модерних полигона, савремених учионица, тренажера и симулатора.

У Центру се обављају послови који се односе на: планирање, организовање, координацију, контролу способности и евалуацију јединица Војске Србије и јединица из партнерских земаља региона и света које се могу ангажовати у мултинационалним операцијама. У Центру се спроводи обука и усавршавања јединица у смислу:

- колективне обуке и непосредне припреме јединица за упућивање у Мировне мисије;
- индивидуалне обуке кључног персонала јединица за Мировне мисије;
- евалуације и сертификације индивидуалне оспособљености кључног персонала и колективне обучености јединица Војске Србије и партнерских земаља за ангажовање у Мировним мисијама.

Центар је, од свог формирања 2012. до данас, посетило, и у њему је боравило око 3750 припадника, и то: Војске Србије (више од 3150) и Оружаних снага (ОС) страних земаља (готово 600). У Центру је био обезбеђен смештај и обављена је евалуацији 16 ротација јединица (нешто мање од 2000, од чега већином припадника ВС и више од 20 припадника ОС страних земаља - Шпаније, Италије и САД) које се припремају за учешће у мировним операцијама у Републици Либану (UNIFIL) и Републици Кипар (UNFICYP).

У Центру је реализовано више од 30 курсева и обука, од којих су најзначајније следеће: „Платинасти Вук 14“, „Платинасти Вук 15“, ВМАТТ курс (British Military Adviser Training Team Course – курс за инструкторе обуке јединца које се припремају за учешће у Мировним операцијама), CIED (Counter Improvised Explosive Device Course - курс за борбу против импровизованих експлозивних направа), Курс за војне посматраче Уједињених Нација (УН), обука у руковању и одржавању система „MILES“ и „VBS3“. На курсевима и у обуци учествовало је нешто мање од 1800 лица (око 1200 припадника ВС и скоро 600 припадника ОС страних земаља - САД, Шпаније, Италије, Бугарске, Хрватске, Азербејџана, Словеније, Македоније, Црне Горе и Румуније).

Почетком јануара 2016. године Интегрисана служба за обуку УН издала је Центру сертификат који важи четири године, а којим се потврђује да је Курс за штабне официре УН реализован у складу са важећим стандардима УН у области обуке за мировне операције. Овај сертификат сврстава Центар међу међународно препознате центре за обуку за мировне операције, чиме се обезбеђују услови за унапређење способности Центра за реализацију међународних курсева, као и за будућу сарадњу са Интегрисаном службом за обуку УН у домену учешћа у реализацији сличних курсева у другим државама. Центар планира да у току наредне године покрене процедуру сертификације код УН за још два своја курса.

4. ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Основни циљ израде Просторног плана је искоришћавање постојећих и до сада неангажованих просторних потенцијала за остварење мисије Центра за обуку јединица за мултинационалне операције - База „Југ”, уз поштовање принципа одрживог просторног развоја.

Посебни циљеви обухватају, између осталог:

- обезбеђење просторних услова за изградњу, опремање и функционисање објеката у функцији обуке;
- интегрисање објеката и активности Базе „Југ” у окружење;
- стварање услова за јачање регионалне сарадње и позиције Републике Србије у погледу ангажовања у мировним операцијама;
- очување природе, природних вредности и животне средине; као и
- стварање услова за унапређење финансијско-економског значаја Центара на локалну заједницу и регион.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Планираним просторним развојем Базе „Југ” предвиђена је доградња постојећих капацитета комплекса специјалне намене „Цепотина” и „Вртогош”, изградња објеката на комплексу специјалне намене „Боровац”, као и просторно уређење полигона „Рујан”.

За комплекс специјалне намене „Цепотина” планирано је унапређење постојеће инфраструктурне опремљености, а пре свега: повећање капацитета електроснабдевања и снабдевања водом, електронских комуникација, а перспективно и гасификација комплекса. Поред овога планирана је изградња хелидрома А категорије за војно-цивилну употребу.

На нивоу детаљне регулације биће обрађени комплекси специјалне намене „Вртогош” и „Боровац”. Уређење ових комплекса подразумева пре свега инфраструктурно опремање садржајима електроенергетске инфраструктуре и електронских комуникација.

Просторно уређење полигона „Рујан” подразумева пре свега уређење постојећих некатегорисаних и локалних путева. На овом полигону, као и на већем делу подручја Просторног плана није предвиђена промена намене простора.

За све комплексе биће утврђена зона заштите и режим коришћења простора.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Израдом Просторног плана обезбеђују се неопходни услови за уређење, доградњу и успостављање режима заштите и коришћења простора у обухвату Центра за обуку јединица за мултинационалне операције - База „Југ”. Спровођењем Просторног плана очекују се следећи општи ефекти:

- резервисање простора за реализацију мисије Центра;
- установљавање зона заштите и спровођењу режима зона заштите комплекса специјалне намене;
- одржавање функционалности, обезбеђење планираног развоја и унапређење свих инфраструктурних система који су у непосредном контакту са Центром;
- смањење негативних утицаја и ризика на насеља и становништво на подручју Центра и његовом непосредном окружењу.
- максимално очување и праћење утицаја активности Центра на биодиверзитет, природне ресурсе, природна и културна добра у његовом обухвату и непосредном окружењу.

Поред наведеног, унапредиће се постојећи позитиван финансијско-економски значај Центара на локалну заједницу и регион, с обзиром на потребе за различитим врстама услуга које је неопходно обезбедити за бројне активности обуке које се реализују и које ће се реализовати у Центру (исхрана, одржавање хигијене, приступ телекомуникацијама - интернету, угоститељске, хотелијерске, туристичке и друге услуге).

Развој Центра и реализација великог броја активности у домену међународних и домаћих обука (конференције, семинари, радионице, курсеви и вежбе) представљаће значајан допринос привредном развоју локалних заједница, кроз велики број активности неопходних за подршку и квалитетну реализацију обуке у складу са светским стандардима које је потребно испунити, по моделу сличних центара за обуку широм света.

Графички прилог: Посебна намена простора

Институт за архитектуру и урбанизам Србије

Директор

др Саша Милијић, научни саветник

ЈП „Завод за урбанизам Ниш“

Директор

Љубиша Митић

